

Munkaerőpiaci folyamatok, 2015. I–III. negyedév

Tartalom

1. Foglalkoztatási helyzetkép.....	1
1.1. Foglalkoztatottak.....	1
1.2. Üres álláshelyek.....	2
1.3. Munkanélküliek, inaktívak, potenciális munkaerő-tartalék.....	3
1.4. Nyilvántartott álláskereső.....	4
2. Kereset, munkajövedelem.....	4
2.1. Bruttó kereset, munkajövedelem.....	4
2.2. Nettó kereset és eltartotti kedvezmény.....	5

1. Foglalkoztatási helyzetkép

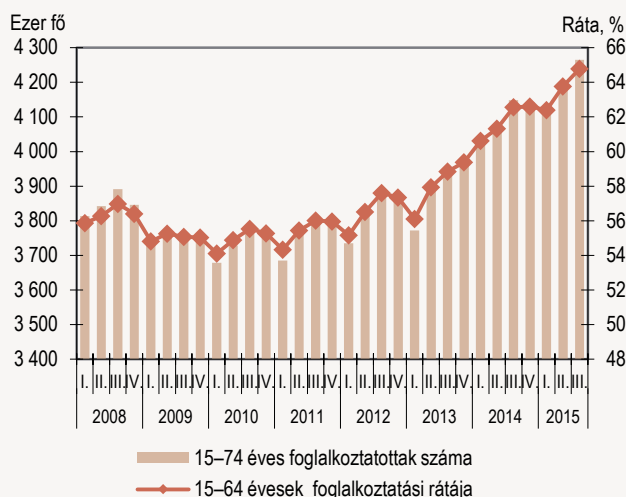
1.1. Foglalkoztatottak

2015 I–III. negyedévében a foglalkoztatottak átlagos 4 millió 194 ezer fős létszáma az előző év azonos időszakit 107 ezer fővel haladta meg, ezen belül 2015 III. negyedévében elérte a 4 millió 265 ezer főt. A foglalkoztatottak létszámának növekedését a munkanélküliek létszámcsökkenése kísérte, a 2015. I–III. negyedévi átlagos 316,9 ezer fős létszámuk 34,7 ezerrel volt alacsonyabb az egy évvel korábbinál, ezen belül pedig az év III. negyedévében 300 ezer fő alá (292,7 ezerre) mérséklődött. A munkaerőpiacon a potenciális munkaerő-kínálat mellett egyre inkább jelen van a munkaerőhiány is. A kereslet és a kínálat strukturális és területi egyenlőtlenségének növekedéséhez hozzájárult az utóbbi évek jelentős volumenű munkavállalási célú migrációja is.

2015 III. negyedévében a munkaerő-felmérés adatai a foglalkoztatottak számában a válság előtti utolsó év azonos időszakához (2007 III. negyed-évéhez) képest 342,2 ezer fős növekedést mutattak. A 2015 II. negyedévi foglalkoztatotti létszám – részben szezonális hatásnak tulajdoníthatóan – 83,5 ezerrel volt magasabb az I. negyedévinél, a III. negyedévben pedig további 64,1 ezer fős növekedés következett be.

1. ábra

A foglalkoztatottak létszámának és a 15–64 évesek foglalkoztatási rátájának alakulása

Forrás: munkaerő-felmérés.

1. tábla

Foglalkoztatási és munkanélküiségi ráta* az Európai Unió tagországaiban, 2015. II. negyedév

Ország	Foglalkoztatási ráta						Munkanélküiségi ráta, %
	15–24	25–54	15–64 éves			váltó-zás ^{a)}	
	évesek	évesek	férfiak	nők	együtt		
%							
Ausztria	50,2	83,4	75,0	66,7	70,8	-0,4	5,8
Belgium	22,8	78,1	65,1	57,6	61,4	-0,5	8,4
Bulgária	20,5	75,8	65,4	59,5	62,4	1,4	9,9
Ciprus	25,7	77,2	66,3	59,8	62,9	0,6	14,7
Csehország	28,1	84,5	77,8	62,3	70,2	1,5	4,9
Dánia	55,9	81,8	76,6	70,3	73,5	0,8	6,0
Egyesült Királyság	48,8	82,2	77,0	67,7	72,3	0,6	5,5
Észtország	39,7	82,5	75,3	68,1	71,7	1,7	6,5
Finnország	44,6	80,2	70,1	68,5	69,3	-0,7	10,7
Franciaország	27,8	79,5	67,3	60,8	64,0	0,0	10,0
Görögország	13,1	64,9	59,3	42,8	51,0	1,6	24,6
Hollandia	61,3	82,1	78,9	69,3	74,2	1,3	6,9
Horvátország	17,6	72,6	60,1	52,3	56,2	1,6	15,6
Írország	28,0	74,1	68,7	57,6	63,1	1,8	9,8
Lengyelország	26,1	79,3	68,7	56,4	62,6	1,3	7,4
Lettország	34,6	79,5	69,8	66,6	68,2	1,6	9,8
Litvánia	27,9	81,4	67,4	66,5	67,0	1,9	9,4
Luxemburg	28,9	83,7	72,2	61,8	67,1	0,4	5,4
Magyarország	25,2	80,6	70,1	57,6	63,8	2,5	6,9
Málta	43,1	77,7	75,7	51,5	63,9	1,4	5,4
Németország	43,8	83,7	77,3	69,9	73,6	0,0	4,7
Olaszország	15,1	68,2	65,3	47,4	56,3	0,6	12,1
Portugália	22,3	79,3	66,8	61,8	64,2	1,6	12,1
Románia	24,8	78,0	70,0	53,9	62,0	0,8	6,7
Spanyolország	17,7	69,5	62,9	52,7	57,8	1,8	22,4
Svédország	44,0	85,8	77,1	74,0	75,6	0,6	8,3
Szlovákia	22,8	78,1	69,4	55,6	62,5	1,8	11,2
Szlovénia	30,0	82,7	69,3	61,5	65,5	1,0	9,2
EU-28	32,5	78,0	70,6	60,4	65,5	0,8	9,5

* A 15–74 évesekre számolva.

a) 2015. II. / 2014. II. negyedév (százalékpont).

Forrás: Eurostat (2015. október 29-i állapot).

A 15–64 évesekre számított foglalkozási ráta ez év I. negyedévében 62,4, a II. negyedévben 63,8, a III. negyedévben 64,8%-nak felelt meg. A 2015. III. negyedévi foglalkoztatási ráta 9,7 százalékponttal emelkedett a válság mélypontját jelentő 2009 azonos időszakához viszonyítva, a javulás mintegy egyötöde a foglalkoztatási ráta nevezőjét adó 15–64 éves korosztály létszámának időközbeni csökkenések tudható be.

Az utóbbi években a magyar foglalkoztatás növekedési üteme volt az unióban az egyik legmagasabb, így relatív pozíciójuk a foglalkoztatás terén folyamatosan javult. 2015 II. negyedévében a 15–64 évesekre számított ráta tekintetében az elmaradásunk 1,7 százalékponton csökkent, a legjobb munkavállalási korúnak tekinthető 25–54 évesek foglalkoztatási rátája pedig 2,6 százalékponttal meghaladta az uniós átlagot.

A foglalkoztatottak létszámának az előző év I–III. negyedévéhez viszonyított 107 ezres növekedéséből a férfiak, illetve a nők nagyjából a foglalkoztatási súlyuknak megfelelően részesültek. A munkavégzés helyéül Magyarországot megjelölők száma 2,4, míg a külföldet megjelölőké 14%-kal nőtt.¹

2. tábla

A foglalkoztatottak száma és a korábbi évek azonos időszakához viszonyított változása

Megnevezés	Foglalkoztatottak száma			Foglalkoztatottak számának változása	
	2010. I–III. negyed-év	2014. I–III. negyed-év	2015. I–III. negyed-év	2015. I–III. negyed-év / 2010. I–III. negyed-év	2015. I–III. negyed-év / 2014. I–III. negyed-év
				(ezer fő)	(%)
Összesen	3 726.3	4 087.2	4 194.2	468.0	107.0
Férfi	1 986.8	2 214.6	2 272.2	285.4	57.6
Nő	1 739.5	1 872.6	1 922.0	182.5	49.4
Közép-Magyarország	1 190.9	1 308.5	1 335.1	144.3	26.7
Közép-Dunántúl	425.8	465.1	486.9	61.1	21.8
Nyugat-Dunántúl	398.9	443.1	448.6	49.7	5.4
Dél-Dunántúl	338.1	359.1	363.5	25.5	4.4
Észak-Magyarország	393.2	431.3	450.8	57.6	19.6
Észak-Alföld	499.8	572.5	586.1	86.2	13.6
Dél-Alföld	479.5	507.6	523.1	43.6	15.5
Alkalmazott	3 265,8	3 615,6	3 733,6	467,8	118,0
Társas vállalkozás, szövetkezet tagja	141,6	162,7	152,3	10,7	-10,4
Vállalkozó, önálló	306,3	275,8	289,2	-17,1	13,4
Segítő családtag	12,5	13,8	11,3	-1,2	-2,5
Belföldi telephelyen dolgozók	3 676,8	3 991,3	4 085,1	408,3	93,8
ebből: közfoglalkoztatottnak tekinti magát	73,7	174,1	204,7	131,0	30,6
Külföldi telephelyen dolgozók	49,5	96,0	109,1	59,7	13,2

Forrás: munkaerő-felmérés.

2015 III. negyedévére a 15–64 évesekre számított 69,0%-os, az országos átlagot 4,2 százalékponttal meghaladó foglalkoztatási rátával Közép-Dunántúl állt a régiók rangsorában az első, míg 59,9%-kal Észak-Magyarország az utolsó helyen. A megyék közötti különbség e téren még nagyobb, míg Vas megyében 100 megfelelő korú lakosból 71, addig Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében mindössze 58 fő dolgozott. Mivel a 2015. évi foglalkoztatásnövekedés jellemzően az elsődleges munkaerő-

piacon megy végbe, a foglalkoztatási helyzetüket alapvetően csak a közmunka segítségével javítani tudó megyék leszakadása, s így a területi különbségek újra nőhetnek.

Az intézményi munkaügyi-statisztika adatai szerint a legalább 5 főt foglalkoztató vállalkozásoknál 2015 I–III. negyedévében a 11,8 ezer közfoglalkoztatottal együtt 1 millió 915 ezren dolgoztak, 2,8%-kal többen, mint 2014 azonos időszakában. (A növekedés a közfoglalkoztatottak nélkül számolva 2,9%-nak felelt meg.) A létszámnövekedés – részben a bázishatásnak köszönhetően – az I. negyedévben volt a legdinamikusabb. 2015 I–III. negyedévében a teljes munkaidőben foglalkoztatottak létszámbővülését a nem teljes munkaidősök létszámának enyhe létszámcsökkenése kísérte.

A legnagyobb létszámú nemzetgazdasági ág, a 643,7 ezer főt alkalmazó feldolgozóipar létszámnövekedése összességében átlagos volt, de ezen belül az egyes területek létszámdinamikája jelentősen különbözött. Legnagyobb ütemben, 7,5%-kal a járműgyártás, illetve 6,5%-kal a gumi-, műanyag és nemfém ásványi termékek gyártása ágazatcsoportban nőtt az alkalmazásban állók létszáma, miközben a textília, ruházati, bőr és bőrtérmék gyártása vagy a feldolgozás, papírtérmékek gyártása, nyomdai tevékenységek az előző évinél kevesebb embert foglalkoztattak. A versenyszféra túlsúlya jellemezte, százezren felüli létszámú nemzetgazdasági ágak közül a kereskedelem, gépjárműjavításban 3,1, az adminisztratív és szolgáltatást támogató tevékenységben 5,5, az építőiparban pedig 1,9%-kal, dolgoztak többen az egy évvel korábbinál.

A nem közfoglalkoztatotként dolgozók létszáma a költségvetési szférában 0,8%-kal, 699,2 ezerre, míg a megfigyelt nonprofit szervezeteknél 5,6%-kal, 96,1 ezerre emelkedett. Közfoglalkoztatottakkal együttesen a nonprofit szféra létszáma 4,3, a költségvetésé 1,4%-kal haladta meg a 2014 I–III. negyedévit.

Közfoglalkoztatottként 2015 I–III. negyedévében az intézményi munkaügyi-statisztika adatai szerint átlagosan 188,5 ezer fő kapott keresetet. A Belügyminisztérium (BM-statisztikák) szerint a közfoglalkoztatottak átlagos állományi létszáma ugyanebben az időszakban 203 ezer volt, ami 18 ezerrel meghaladta az előző év azonos időszakit. A havonkénti létszám-adatok az előző évinél kiegyensúlyozottabb képet mutatnak. A legkevesebben (145 ezren²) márciusban dolgoztak ebben a formában, májustól viszont már folyamatosan, havi 200 ezer fő feletti volt a létszám. A közfoglalkoztatás jellemzően 3–8 hónapos, teljes munkaidős munkát jelent. Az ilyen formában dolgozók 80%-a egyszerű, képzettséget nem igénylő munkát végzett. A közfoglalkoztatottak között a szakirányú képzettséggel nem rendelkezők (a gimnáziumi érettségit is ideszámítva 60%-uk ebbe a kategóriába tartozott 2015 I–III. negyedévében), az átlagosnál rosszabb munkaerőpiaci mutatókkal rendelkező régiókban élők, a képzetlen fiatalok, illetve az idősebb korosztályba tartozók felülreprezentáltak.

1.2. Üres álláshelyek

A nemzetgazdaság megfigyelt szegmensében az üres álláshelyek aránya 2015 III. negyedévében – hasonlóan az előző két negyedévihez – 1,5% volt. Ezen belül a versenyszférában az év I. negyedévében 27 ezer állást szerettek volna a munkáltatók betölteni, a II. negyedévben 29 ezer, a III. negyedévben pedig több mint 30 ezer álláshely minősült üresnek. Ez utóbbi 31%-os növekedést jelent az előző év azonos időszakához képest.

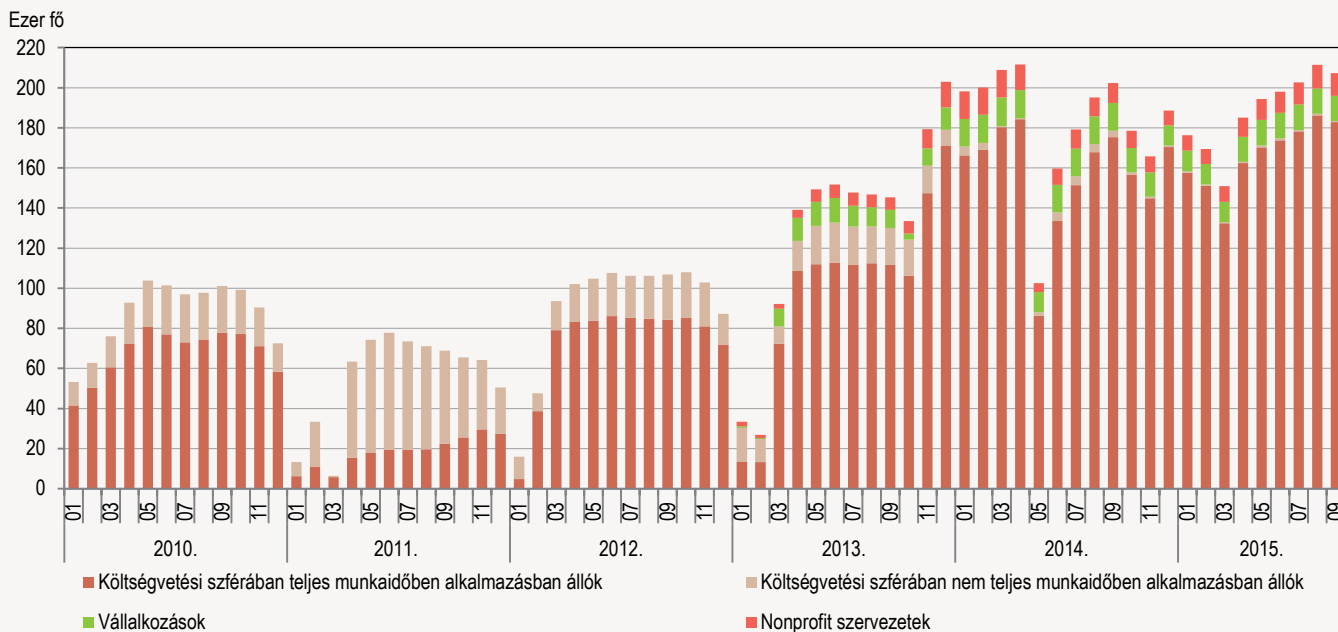
Az unióban 2015 II. negyedévében 100 álláshelyből 1,7 volt betöltetlen. Magyarország – az átlagtól való 0,2 százalékpontos elmaradása ellenére – a magas üres álláshely ráta jellemezte tagországok közé tartozott, mivel az uniós értéket Németország és az Egyesült Királyság 2,5-et meghaladó mutatója eredményezte.

¹ A teljeskörűsített MEF-adatok szerint 109 ezren dolgoznak külföldön, de a tényleges szám ennél magasabb lehet, mivel a munkahelyre vonatkozó információ csak azokról áll rendelkezésre, akikről a felkeresett háztartások adatot szolgáltatnak. A MEF által nem fogott dolgozói létszámot azonban nem lehet többletként figyelembe venni, mivel a teljeskörűsítés keretét adó népesség továbbvezetés a változó intenzitású munkaerőpiaci migrációval nem számol, azaz a felszorzáshoz használt népességszám tartalmazza az időlegesen külföldön dolgozókat.

² BM átlagos állományi létszámadat.

2. ábra

A közfoglalkoztatottak számának havonkénti alakulása*

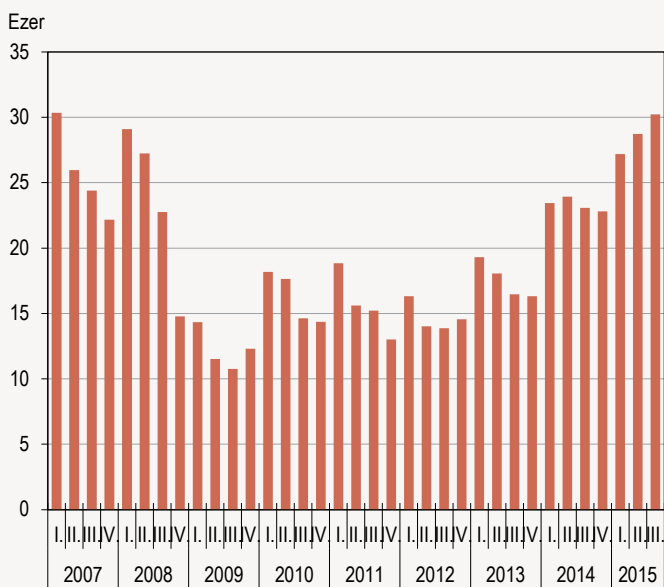

* 2012-ig csak a költségvetési szféráról van információ.

Forrás: havi munkaügyi jelentés.

3. ábra

Az üres álláshelyek számának alakulása a versenyszférában

Forrás: intézményi üres álláshely statisztika.

A Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálathoz a III. negyedév utolsó hónapjában 18,5 ezer olyan állásigényt jelentettek be, amelyet nem támogatott formában kívántak betölteni, 49,3 ezer támogatott munkahely iránti igény

mellett. 2015 szeptemberében az állami munkaügyi szolgálat így összesen 138,1 ezer állást kínált, melyből 58 ezret sikerült a hónap folyamán betölteni. 2015 szeptemberében – a korábbi hónapokhoz hasonlóan – a legtöbb (nem támogatott) munkaerőigényt Budapest mellett Pest, Bács-Kiskun és Győr-Moson-Sopron megyékben jelentették be a munkáltatók. A legkeresettebb foglalkozások listáját az egyszerű ipari foglalkozások, a mechanikai gépösszeszerelők, az egyszerű szolgáltatási és szállítási foglalkozások, a bolti eladók, valamint a rakodómunkások vezették. (Hozzá kell tenni, a kvalifikáltabb munkaerő megszerzéséhez a munkáltatók nem igen veszik igénybe a Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálatot.)

1.3. Munkanélküliek, inaktívak, potenciális munkaerő-tartalék

A munkaerő-felmérés definíciója szerinti munkanélküliek száma 2015 I. negyedévében – szezonális okokra visszavezethetően – 347,6 ezerre emelkedett, majd a II. negyedévben 310,4 ezerre, a III. negyedévben pedig 292,7 ezerre mérséklődött. Ez utóbbi, 6,4%-os munkanélküliségi rátának felelt meg, ami 1,0 százalékpontos (38,8 ezer fős) javulást jelentett az előző év azonos időszakához képest. Így 2015 I–III. negyedévében átlagosan 317 ezren voltak az ILO-fogalmak szerinti munkanélküliek, nagyjából annyian, mint a válságot közvetlenül megelőző időszakban. A III. negyedévben nőtt a férfiak és a nők munkanélküliségi rátája közötti különbség, vélhetően amiatt, hogy a munkanélküliek egy részét a – férfiakat nagyobb arányban foglalkoztató – közmunkaprogramok szívták fel. Tovább csökkent az ifjúsági munkanélküliségi ráta, amely a válság időszakára jellemző 30%-hoz közelítő szint után, úgy tűnik, hogy most már tartósan 20% alatt marad. A nyugdíjkorhatár emelése, illetve az idő előtti munkaerőpiaci kilépés lehetőségeinek erőteljes szűkülése azzal járt, hogy a munkaerőpiacon még érdemben jelenlevő legidősebb korosztály, az 55–64 évesek munkanélküliségi mutatói fokozatosan közelítették a középkorosztályokra jellemzőhöz.

A fontosabb munkanélküliségi mutatók alakulása

3. tábla

Időszak	Munkanélküliek száma, ezer fő			Munkanélküliségi ráta, %				
	férfi	nő	együtt	férfi	nő	együtt	15–24 évesek	
2012.	I.	280,5	226,0	506,5	12,3	11,5	11,9	28,4
	II.	266,3	206,0	472,2	11,5	10,4	11,0	28,2
	III.	250,5	204,0	454,5	10,8	10,1	10,5	29,1
	IV.	251,0	208,4	459,5	10,8	10,4	10,6	27,2
2013.	I.	282,4	213,0	495,4	12,3	10,8	11,6	29,8
	II.	235,7	204,9	440,7	10,1	10,3	10,2	25,7
	III.	228,6	200,9	429,6	9,6	10,1	9,8	26,8
	IV.	210,3	188,3	398,5	8,9	9,4	9,1	24,1
2014.	I.	192,0	172,1	364,1	8,1	8,5	8,3	21,0
	II.	191,5	167,8	359,3	8,0	8,2	8,1	20,7
	III.	172,5	159,0	331,5	7,1	7,7	7,4	21,6
	IV.	171,0	147,5	318,5	7,1	7,2	7,1	18,3
2015.	I.	186,3	161,3	347,6	7,7	7,8	7,8	19,4
	II.	163,5	146,9	310,4	6,7	7,1	6,9	17,8
	III.	151,8	140,9	292,7	6,1	6,7	6,4	16,7

Forrás: munkaerő-felmérés.

A közfoglalkoztatás kiterjesztésének fontos hozadéka, hogy a legreménytelenebb munkaerőpiaci helyzetűek számára biztosít munkavállalási esélyt. Ennek ellenére a tartós munkanélküliség problémája változatlanul fennáll, 2015 III. negyedévében a munkanélküliek 49,2%-a mondta azt, hogy már legalább egy éve keres munkát.

A potenciális munkaerő-tartalékként definiált kategóriába 2015 III. negyedévében 503,8 ezren tartoztak, ebből 68,9 ezer fő alulfoglalkoztatott volt, azaz olyan nem teljes munkaidőben dolgozó, aki szeretett volna teljes munkaidős munkát találni. A munkaerő-felmérésben 430 ezren határozta meg státusukat munkanélküliként, lényegében ugyanannyian, mint a válságot megelőzően (2007 III. negyedévében).

A 15–64 éves inaktív munkaerőpiaci távollétük oka szerint

4. tábla

Megnevezés	2015. I–III. negyedév			2015. I–III. negyedév/ 2014. I–III. negyedév		
	férfi	nő	együtt	férfi	nő	együtt
	száma, ezer fő			előző év azonos időszakára=100,0		
Nyugdíjas, járadékos	321,6	479,2	800,9	88,8	92,6	91,0
Gyermekgondozási ellátásban részesülő	3,0	235,1	238,1	104,7	99,7	99,8
Munkanélküliként, ellátásban részesülő	27,4	23,1	50,4	73,7	66,0	70,0
Tanuló	346,1	345,2	691,2	97,6	98,5	98,1
Ápolási díjban, árvaellátásban részesülő	14,4	33,9	48,3	101,9	113,5	109,8
Egyéb inaktív	92,2	138,8	231,1	94,5	91,9	92,9
15–64 éves inaktív összesen	804,7	1 255,3	2 060,0	92,7	95,1	94,2

Forrás: munkaerő-felmérés.

A 15–64 évesek közül 2015 I–III. negyedévében 2 millió 60 ezren voltak inaktívok, ami – részben demográfiai okokra visszavezethetően – 5,8%-os csökkenést jelent az előző év azonos időszakához képest. A legnagyobb csoport, a nyugdíjasok, járadékosok létszámának folyamatos csökkenését

döntően a nyugdíjkorhatár változása eredményezi, a tanulói, hallgatói létszámot pedig a demográfiai tényezők, a közoktatási részvétel korhatárának leszállítása, illetve az utóbbi 1–2 évben némileg mérséklődő továbbtanulási kedv együttesen alakította. A pénzügyi munkanélküli-ellátást igénybe vevők – de munkakeresést nem folytatók –, valamint az egyéb inaktívok száma a szabályozási környezet változásának, illetve a jelentős volumenű közmunkának köszönhetően erőteljesen csökkent.

1.4. Nyilvántartott álláskeresők

A Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat kirendeltségei 2015 I–III. negyedévében havi átlagban 390,6 ezer főt tartottak álláskeresőként nyilván. Létszámuk havonkénti változása a munkaerő-felmérésben munkanélküliként definiáltaknál szorosabban követte a közfoglalkoztatás alakulását, ami a kiugró márciusi adatot is magyarázza, ugyanakkor a kétféle fogalom szerinti munkanélküli-létszám trendje megegyezik.

Biztosítási alapon járó álláskeresési juttatásra a regisztrált álláskeresők közül 2015 I–III. negyedévében havi átlagban 56,8 ezer fő volt jogosult közel ugyanannyian, mint egy évvel korábban. Szociális ellátásban 130,3 ezer fő részesült, míg 203,5 ezren nem kaptak pénzügyi ellátást.

2. Kereset, munkajövedelem

2.1. Bruttó kereset, munkajövedelem

2015 I–III. negyedévében a 2 millió 887 ezer főt foglalkoztató (a legalább 5 fős vállalkozásokat, a költségvetési intézményeket és a kiemelt nonprofit szervezeteket magába foglaló) megfigyelési körben a keresetek 3,9%-kal meghaladták az egy évvel korábbit, ami 243,0 ezer forintot bruttó kereseti átlagot jelentett. A közfoglalkoztatottak nélkül számolt kereset növekedési üteme 4,0%-nak, a bruttó keresetek átlaga 255,7 ezer forintnak felelt meg. A minimálbér január 1-jétől 105 ezer forintra, a garantált bérminimum 122 ezer forintra változott, mindkét esetben az értékek 3,4%-kal voltak magasabbak az előző évinél.

A versenyszférában a közfoglalkoztatottak nélkül számolt 259,5 ezer forintos bruttó kereseten belül az előző évihez képest nőtt a nem rendszeres kereseti elemek (prémium, jutalom) súlya, ami átlagosan 18,3 ezer forint havi összeggel a teljes kereset 7%-át jelentette. A nem rendszeres kereseti elemek súlya kiemelkedő volt a villamosenergia-, gáz-, gőzellátás, légkondicionálás, (15,1%), a pénzügyi, biztosítási tevékenység (13,5%) nemzetgazdasági ágakban, a feldolgozóiparon belül pedig a kőolaj-feldolgozás, kocsigyártás alágazatban (19,6%). A többnyire valamilyen teljesítménymutatóhoz kötött kifizetésekből elsősorban a szellemi munkakörben dolgozók részesülnek, a kifizetések nagyobb részére pedig jellemzően az év első felében kerül sor.

A versenyszféra túlsúlya vagy kizárólagossága jellemezte nemzetgazdasági ágak közül hagyományosan a pénzügyi, biztosítási tevékenység fizet a legjobban, 2015 I–III. negyedévében 491,8 ezer forint volt a kereseti átlag. Ezt az információt és kommunikációt (456,5 ezer forint), illetve a villamosenergia-, gáz-, gőzellátás légkondicionálás (425,8 ezer forint) nemzetgazdasági ágak követték. A keresetnagyság tekintetében átlagosnak számító feldolgozóiparon belül volt olyan kis létszámú alágazat, ahol a májusi kiugróan magas kifizetés közel 640 ezer forintos kereseti átlagot eredményezett. Ez több mint négyszerese volt a feldolgozóipar legrosszabbul fizető területére a textil-, ruházati, bőr és bőrtermékek gyártására (157,2 ezer forint) jellemzőnek.

A költségvetési szféra keresetalakulási ütemére (és a keresetek színvonalára) az utóbbi években a foglalkoztatottak egy meghatározott körét érintő központi intézkedések mellett a közfoglalkoztatottak létszámának alakulása is erőteljesen hatott. Jóllehet 2015 I–III. negyedévében a közfoglalkoztatottak létszáma alig nőtt, de mivel a közsféra 866 ezer foglalkoztatottjának közel ötöde alacsony kereseti színvonal és ütem jellemezte közfoglalkoztatott volt, a nélkülük számolt 4,6%-os keresetnövekedési ütem 0,8 százalékponttal haladta meg a költségvetési szféra egészére jellemző átlagot (a közfoglalkoztatási bér 2015-ben csak 2,4%-kal nőtt). A 2015. évi központi intézkedések közül a legjelentősebb a rendvédelmi dolgozók keresetének az év második felétől történő átlagosan 30%-os emelése volt, melyet 2019-ig további évi 5–5%-os emelés fog követni, illetve az egészségügyi és szociális területen dolgozók kereseti átlagát emelő pótlékrendezés. A korábbi intézke-

5. tábla

A teljes és a rendszeres bruttó átlagkereset alakulása, összesen és közfoglalkoztatottak nélkül, 2015. I–III. negyedév

Állománycsoport	Nemzetgazdaság összesen		Ebből:					
	teljes bruttó átlagkereset	ebből: rendszeres	versenyszféra		kölségvetés		nonprofit szervezetek	
			teljes bruttó átlagkereset	ebből: rendszeres	teljes bruttó átlagkereset	ebből: rendszeres	teljes bruttó átlagkereset	ebből: rendszeres
Összesen, forint/fő/hó								
Fizikai	166 923	161 209	178 358	171 221	129 476	128 328	142 607	140 712
Szellemi	327 948	304 041	385 388	349 525	261 498	251 163	274 510	264 931
Együtt	242 975	228 669	258 214	239 997	214 291	207 241	215 496	209 355
Előző év azonos időszaka=100,0%								
Fizikai	104,4	104,2	104,1	103,8	105,2	105,1	110,3	110,9
Szellemi	103,5	103,3	103,3	103,1	103,3	103,4	103,4	102,5
Együtt	103,9	103,7	103,8	103,6	103,8	103,9	104,4	104,0
Ebből: közfoglalkoztatottak nélkül, forint/fő/hó								
Fizikai	179 370	172 863	179 465	172 251	181 128	178 935	165 235	162 742
Szellemi	331 717	307 424	385 604	349 713	267 407	256 714	278 103	268 335
Együtt	255 696	240 279	259 475	241 131	248 181	239 364	235 088	228 093
Előző év azonos időszaka=100,0%								
Fizikai	104,5	104,2	104,0	103,7	107,9	107,8	107,9	108,7
Szellemi	103,7	103,6	103,3	103,1	103,8	103,9	103,6	102,7
Együtt	104,0	103,8	103,7	103,5	104,6	104,7	103,3	102,8

Forrás: Havi munkaügyi jelentés.

dések közül a pedagógus életpálya modell bevezetése hatott még érdemben a szféra 2015. évi keresetére.

A költségvetésben dolgozók bruttó keresete 2015 I–III. negyedévében – a 167 ezer, átlagosan 80 ezer forinttal díjazott, közfoglalkoztatottak nélkül – 248,2 ezer forint volt, ami mintegy 11 ezer forinttal maradt el a versenyszféra átlagától, a nominális elmaradás azonban a III. negyedévi intézkedések hatására mérséklődött.

Foglalkoztatási súlyából következően a nemzetgazdasági szintű bruttó keresetek alakulására az előbbi két szféránál jóval kisebb hatást gyakorló nonprofit szervezeti kör bruttó kereseti átlaga közfoglalkoztatottak nélkül 235,1 ezer forintnak felelt meg, illetve 215,5 ezer forintnak azokkal együttesen számolva. Az előbbi adathoz 3,3%-os, az utóbbihoz pedig az alacsony keresetű közfoglalkoztatottak létszámának enyhe csökkenése miatt némileg magasabb, 4,4%-os növekedési ütem társult.

A költségvetési intézményeknél, illetve a delegált állami feladatokat ellátó nonprofit szervezeteknél dolgozók közül a keresetbe nem számító kompenzációban részesülhetnek azok, akiknek a nettó keresete a 2011. évtől érvényes jövedelemadó-, illetve járulékszabályok következtében csökkent. A korrekciós intézkedések és a demográfiai cserélődés eredményeként az érintettek száma folyamatosan mérséklődik, de 2015 I–III. negyedévében még így is közel 190 ezren kaptak kompenzációt, melynek összege a költségvetési szférában átlagosan havi 9700, míg a nonprofit szervezeti körben – ahol csak néhány ezer főt érint – 9300 forint volt.

A nemzetgazdaság megfigyelt szegmensében a munkajövedelem – mely a kereseten felül tartalmazza többek között a cafetériajuttatás összegét, vagy a munkába járáshoz kapcsolódó utazási költségtérítést – 3,8%-kal 255,6 ezer forintra nőtt. A versenyszférában a munkajövedelem havi átlagban 271,5 ezer forintnak, a költségvetési körben pedig (a közfoglalkoztatottakkal együttesen számolva) 225,8 ezer forintnak felelt meg.

2.2. Nettó kereset és eltartotti kedvezmény

2015-ben, hasonlóan az előző évhez, sem a munkavállalókat terhelő járulékulcsokban, sem a személyijövedelemadó-szabályokban nem volt érdemi változás, így a nettó kereset a bruttó keresettel azonos ütemben nőtt. Közfoglalkoztatottak nélkül számolva 2015 I–III. negyedévében a nemzetgazdasági szintű nettó kereseti átlag 167,5 ezer forintnak, közfoglalkoztatottakkal együttesen pedig 159,2 ezer forintnak felelt meg. A versenyszférában

nem közfoglalkoztatás keretében dolgozók 170 ezer forintot, a költségvetési szférában 162,6 ezer forintot, a nonprofit intézményeknél pedig 154 ezer forintot kaptak kézhez. A közfoglalkoztatottak nettó kereseti átlaga 52 ezer forintnak felelt meg. A fogyasztói árak 0,3%-os csökkenése mellett a keresetek vásárlóereje 4,2%-kal (a közfoglalkoztatotti kör nélkül számolva 4,3%-kal) haladta meg az előző évit.

6. tábla

A családi kedvezmény figyelembevételével számított nettó és reálkereset alakulása, 2015. I–III. negyedév

Eltartott gyermekek száma	Számított nettó kereset, forint/fő/hó	Nettó kereset	Reálkereset	Az alkalmazásban állók létszám-megoszlása, %
		2014 I–III. negyedévéhez viszonyított változása, %		
0 gyermek	155 570	3,9	4,2	48,5
1 gyermek	164 062	3,7	4,1	25,4
2 gyermek	181 404	3,6	4,0	20,1
3 vagy annál több gyermek	206 834	3,4	3,7	6,0
Nemzetgazdaság összesen	165 962	3,7	4,1	100,0

Forrás: a havi munkaügyi jelentés és a háztartási költségvetési és életkörülmény adatfelvétel adatait felhasználó mikroszimulációs modell.

2011 óta 1 és 2 eltartott esetén eltartottanként havi 62 500 forint, 3 és több eltartott esetén 206 250 forint adóalap-kedvezmény érvényesíthető, melyet 2014-től a munkavállalói nyugdíj- és egészségbiztosítási járulék terhére is igénybe lehet venni. A megfigyelt körben így átlagosan havi 6,8 ezer forint többletjövedelmet eredményezett a családi adókedvezmény 2015 I–III. negyedévében, a háztartások demográfiai és jövedelmi adatait is felhasználó mikroszimulációs modell eredménye szerint. A legalább 3 eltartottól gondoskodó alkalmazásban állók ily módon számított nettó keresete 206,8 ezer forint volt, ami több mint 51 ezer forinttal magasabb, mint az eltartottak után kedvezményre nem jogosultaké.

További adatok, információk (linkek):

[Táblák](#)

[Táblák \(STADAT\)](#)

[Módszertan \(foglalkoztatás, munkanélküliség\)](#)

[Módszertan \(nyilvántartott álláskeresők módszertana\)](#)

[Módszertan \(intézményi munkaügyi adatgyűjtési rendszer módszertana\)](#)

[Adminisztratív munkanélküliségi adatok módszertana](#)

Elérhetőségek:

kommunikacio@ksh.hu

[Információs szolgálat](#)
Telefon: (+36-1) 345-6789

www.ksh.hu